

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวิเคราะห์หลักพระพุทธศาสนาเพื่อ
การบริหารการศึกษา ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย
ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

The Enhancement of Effective Learning of the Analytical Buddhist
Studies Based on the Enquiry Method and Multimedia for Graduate
Classes of Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus

พระมหาสากล สุภรเมธี¹, พระราชปรียัติวิมล², พระครูธรรมภาณโกวิท³,
พระครูวินัยธร ธรรมรัตน์ เขมธโร⁴, พระใบฎีกานรินทร์ สีลเตโช⁵,
พระมหาใจสิงห์ สิริธมโม⁶, จิราภรณ์ พันสว่าง⁷

Phramaha Sakol Subharamedhi¹, Prarajpariyattivimol², Prakrudhammabhankovin³,
Prakruvinaithon Thammarat Khemadharo⁴, Prabidika Narin Silatecho⁵,
Phramaha Jaising Siridhammo⁶, Jiraporn Phansawang⁷

ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ. 2561

Email : shriprachya@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวิเคราะห์
หลักพระพุทธศาสนาเพื่อการบริหารการศึกษาด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย
ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ดกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ใน
การวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
จำนวน 23 รูป/คน เลือกสุ่มแบบเจาะจง โดยใช้เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบสอบถาม
และแบบสังเกตผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการกระบวนการเรียนรู้แบบวัฏจักร การสืบเสาะหาความรู้
5 ขั้นตอน ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย ประกอบด้วย (1) สร้างความสนใจ (Engage) (2) สำรวจและค้นหา (Explore)
(3) อธิบายและลงข้อสรุป (Explain) (4) ขยายความรู้ (Elaborate) (5) ประเมินผล (Evaluate) เมื่อพัฒนา
ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอน ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย พบว่า การพัฒนา

^{1,2,3,4,5,7} มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

^{1,2,3,4,5,7} Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus

⁶ นักวิชาการอิสระ จังหวัดร้อยเอ็ด

⁶ Researcher, Roi Et Province

*ได้รับบทความ: 19 มิถุนายน 2562; แก้ไขบทความ: 17 กันยายน 2562; ตอรับการตีพิมพ์: 15 ตุลาคม

2562

Received: June 19, 2019; Revised: September 17, 2019; Accepted: October 15, 2019

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวิเคราะห์หลักพุทธศาสนาเพื่อการบริหารการศึกษาด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับสื่อมัลติมีเดียของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ดหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้แล้วยังพบว่า บรรยากาศการเรียนการสอนก็เป็นปัจจัยสำคัญที่เอื้อให้ผู้เรียนอยากสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย ซึ่งผู้สอนและผู้เรียนต่างมีบทบาทในการสร้างบรรยากาศ ผู้สอนจะเป็นผู้ริเริ่มสร้างบรรยากาศ ผู้เรียนเป็นผู้ตอบสนองและเพิ่มสีสันให้กับบรรยากาศการเรียนการสอนให้เป็นไปในรูปแบบต่างๆ

คำสำคัญ : 1. การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะ 5E 2. สื่อมัลติมีเดีย

ABSTRACT

The objective of the research is to enhance learning effectiveness of the analytical Buddhist studies based on the enquiry method and multimedia for graduate classes in MBU Roi Et Campus. The graduate school students, totally 23 in number, are the target group, selected by means of specific sampling. The research tools consist of learning plan, questionnaire and observation form.

The research results showed that the 5E's of the enquiry learning method, i.e., (1) Engage, (2) Explore, (3) Explain, (4) Elaborate and (5) Evaluate, that are used in cooperation with the multimedia, were found to enhance the learning effectiveness of the graduate students to be higher in terms of scores of the post-test than those of the pre-test with the statistically significant difference at .05.

Moreover, it was found that the learning atmosphere became the incentive activating the learners to seek knowledge via multimedia, and in the process of making the learning atmosphere, both teachers and students, could play the important roles with the former as leader and the latter as companion, thus resulting in the variety of the classroom atmosphere.

Keywords : 1. 5E's of the Enquiry Learning Method 2. Multimedia

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาทางความคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ โดยเฉพาะการวิเคราะห์หลักพุทธศาสนาเพื่อการบริหารการศึกษา การคิดอย่างมีเหตุมีผล คิดอย่างเป็นระบบมีแบบแผนสามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสภาพการณ์ทางการศึกษาได้อย่างถี่ถ้วนรอบคอบ ส่งผลให้การคาดการณ์ การวางแผน ตัดสินใจแก้ปัญหา และนำไปใช้ได้เหมาะสม นอกจากนี้

นี้ สื่อมัลติมีเดียยังเป็นนวัตกรรมในการศึกษาด้านเทคโนโลยี และศาสตร์อื่น ๆ โดยเฉพาะการเสาะหาความรู้ร่วมกับสื่อมัลติมีเดียซึ่งมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับที่ Devid W. Johnson and Roger T. Johnson (2011 อ้างถึงใน วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอชิป จิตตฤกษ์, 2554 : ออนไลน์) ได้เขียนไว้ว่า “ในศตวรรษที่ 21 การสร้างมิตรภาพและการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในเชิงบวกมีความสำคัญมากขึ้นเรื่อยๆ ดังเห็นได้จากความนิยมของเครือข่ายสังคม ความสัมพันธ์ดังกล่าวเกิดมากขึ้นภายใต้สถานการณ์ 2 ลักษณะคือปฏิสัมพันธ์แบบตัวต่อตัว และแบบออนไลน์ความสัมพันธ์แบบออนไลน์มักเกิดจากเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ร่วมกันไม่ใช่เกิดขึ้นแบบไร้ทิศทาง สื่อมัลติมีเดียมอบโอกาสให้คนมีความสัมพันธ์ได้อย่างรวดเร็วและง่ายดาย” จะเห็นได้ว่าเทคโนโลยีสื่อมัลติมีเดียเดียวกับเทคโนโลยีการสื่อสารมาบรรจบกันจนทำให้เกิดเทคโนโลยีสารสนเทศขึ้น ซึ่งปัจจุบันได้วิวัฒนาการมาเป็นเครื่องคอมพิวเตอร์ขนาดเล็ก สามารถใช้งานอินเทอร์เน็ตได้ทุกที่ทุกเวลา โลกก็เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารมากมายอย่างไม่เคยพบมาก่อน รวมทั้งการสร้างสรรค์เว็บไซต์แบ่งปันความรู้และจำเป็นต่อทุกคนในปัจจุบันและอนาคต เพราะจะเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ทั่วไปของวิทยาการแขนงอื่น ๆ อีกด้วย ซึ่งจะเห็นได้ว่าปัจจุบันนักศึกษาไม่สามารถสรุปความคิดที่แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในเรื่องที่เรียนได้อาจเกิดจากตัวผู้เรียน เนื้อหาวิชาที่เพิ่มขึ้น หรือวิธีการสอนของผู้สอนและหลักสูตรทางพระพุทธศาสนาที่เมื่อยมาเป็นตัวอย่างในเรื่องที่เรียนในห้องเรียนนักศึกษาไม่สามารถวิเคราะห์องค์ประกอบต่างๆ ได้

จากเหตุผลและความสำคัญและปัญหาดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญจำเป็นอย่างยิ่งที่จะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ให้มีประสิทธิภาพและส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีการพัฒนาตนเองตามศักยภาพของตนโดยการประยุกต์สื่อมัลติมีเดียกับการเสาะหาความรู้สำหรับนักศึกษาบัณฑิตศึกษาที่ปัจจุบันจำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ที่ได้จากการสืบเสาะ วิเคราะห์ สังเคราะห์ อย่างเหมาะสมถูกต้องดีงาม และเป็นประโยชน์ โดยผู้วิจัยเล็งเห็นว่าการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) ร่วมกับสื่อมัลติมีเดียของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอัยยัด ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนตลอดเวลากระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจต่อเรื่องที่เรียนให้ผู้เรียนได้ฝึกถามตอบฝึกสื่อสารฝึกการนำเสนอฝึกวิเคราะห์และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยครูเป็นผู้ควบคุมกิจกรรมที่เกิดขึ้นให้คำปรึกษาชี้แนะ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2546 : 57 ; นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2545 : 33; พิมพ์ เดชะคุปต์, 2545 : 189) ซึ่งสอดคล้องกับที่ วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2549 : 113) เห็นว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์และพัฒนาการคิดในระดับสูงที่มุ่งพัฒนากระบวนการคิดของผู้เรียนให้วิเคราะห์แยกแยะองค์ประกอบต่างๆ ส่งผลต่อความสำเร็จในการใช้ชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องพัฒนาผู้เรียนให้ตรงตามเป้าหมายของการศึกษาคือมีกระบวนการในการแสวงหาความรู้ และเทคโนโลยีไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมได้

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) ร่วมกับสื่อมัลติมีเดียเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวิเคราะห์หลักพุทธศาสนาเพื่อการบริหารการศึกษาด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับสื่อมัลติมีเดียของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอัยยัดโดยมีโจทย์การวิจัยและวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวิเคราะห์หลักพุทธศาสนาเพื่อการบริหารการศึกษาด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับสื่อมัลติมีเดียของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

3. สมมติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวิเคราะห์หลักพุทธศาสนาเพื่อการบริหารการศึกษาด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับสื่อมัลติมีเดียของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2561 หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

นักศึกษามีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวิเคราะห์หลักพุทธศาสนาเพื่อการบริหารการศึกษาด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับสื่อมัลติมีเดียของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวิเคราะห์หลักพุทธศาสนาเพื่อการบริหารการศึกษาของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 23 รูป/คน โดยการเลือกกลุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1)แผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย 2) แบบสอบถาม 3) แบบสังเกต วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และ t-test (Dependent Samples) กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติ ที่ $P = 0.05$ การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เชิงบรรยาย และเปรียบเทียบผลลัพธ์ระหว่าง T1 และ T2

6. ผลการวิจัย

6.1 รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอนร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย ดังนี้ (1) สร้างความสนใจ (Engage) ผู้สอนจัดกิจกรรมหรือสร้างสถานการณ์กระตุ้น ยั่ว หรือท้าทาย ทำให้นักศึกษาสนใจ สงสัย ใคร่รู้ อยากรู้อยากเห็น ขัดแย้ง หรือเกิดปัญหา และทำให้นักศึกษาต้องการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง หรือแก้ปัญหา (สำรวจตรวจสอบ) ด้วยตัวของนักศึกษาเอง (2) สำรวจและค้นหา (Explore) ผู้สอนจัดกิจกรรมหรือสถานการณ์ให้นักศึกษาสำรวจตรวจสอบปัญหา หรือประเด็นที่

นักศึกษาสนใจ ใคร่รู้ (3) อธิบายและลงข้อสรุป (Explain) ผู้สอนจัดกิจกรรมหรือสถานการณ์ให้นักศึกษาวิเคราะห์อธิบายความรู้ หรืออภิปรายซักถามแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งกันและกันเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้ หรือสิ่งที่ได้ค้นพบ เพื่อให้นักศึกษาได้พัฒนาความรู้ความเข้าใจในองค์ความรู้ที่ได้อย่างชัดเจน (4) ขยายความรู้ (Elaborate) ผู้สอนจัดกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ให้นักศึกษาได้ขยายเพิ่มเติม หรือเติมเต็มองค์ความรู้ใหม่ให้กว้างขวางสมบูรณ์ กระจ่างและลึก ซึ่งยิ่งขึ้น (5) ประเมินผล (Evaluate) ผู้สอนจัดกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาวิเคราะห์ วิเคราะห์ หรือ อภิปรายซักถามแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ซึ่งกันและกันในเชิงเปรียบเทียบ ประเมิน ปรับปรุง เพิ่มเติม หรือทบทวนใหม่ ทั้งกระบวนการและองค์ความรู้ นอกจากนี้แล้วยังพบว่า บรรยากาศการเรียนการสอนก็เป็นปัจจัยสำคัญที่เอื้อให้ผู้เรียนอยากสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย ซึ่งผู้สอนและผู้เรียนต่างมีบทบาทในการสร้างบรรยากาศ ผู้สอนจะเป็นผู้ริเริ่มสร้างบรรยากาศ ผู้เรียนเป็นผู้ตอบสนองและเพิ่มสีสันให้กับบรรยากาศการเรียนการสอนให้เป็นไปในรูปแบบต่างๆ

6.2 การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวิเคราะห์หลักพุทธศาสนาเพื่อการบริหารการศึกษาด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับสื่อมัลติมีเดียของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอัยยัดหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้ (1) ด้านการสร้างความสนใจ หลังการทดลอง พบว่า ระดับมากทุกข้อ มากที่สุดคือ เปิดโอกาสให้มีแนวทางการตรวจสอบอย่างหลากหลาย ค่าเฉลี่ย 4.26 (2) ด้านการสำรวจและค้นหาหลังทดลอง พบว่า ระดับมากทุกข้อ มากที่สุด คือ นักศึกษาทำงานตามความคิดอย่างอิสระ และนักศึกษวิเคราะห์อภิปรายเกี่ยวกับกระบวนการสำรวจตรวจสอบ ค่าเฉลี่ย 4.26 (3) ด้านการอธิบายและลงข้อสรุปหลังทดลอง พบว่า ระดับมากทุกข้อ มากที่สุด คือ นักศึกษานำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจตรวจสอบมานำเสนอในลักษณะวิเคราะห์ แปลผลสรุปผล และอภิปรายผล ค่าเฉลี่ย 4.17 (4) ด้านการขยายความรู้หลังทดลอง พบว่า ระดับมากทุกข้อ มากที่สุด คือ ให้นักศึกษานำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในเรื่องอื่น ๆ หรือสถานการณ์ใหม่ ค่าเฉลี่ย 4.04 และ (5) ด้านการประเมิน หลังทดลอง พบว่า ระดับมากทุกข้อ มากที่สุด คือ มีการตรวจสอบความถูกต้อง ความชัดเจน ความสมบูรณ์ของกระบวนการและองค์ความรู้ที่ได้โดยวิเคราะห์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และวิเคราะห์ หรืออภิปรายเพื่อเปรียบเทียบ ประเมิน ปรับปรุง หรือเพิ่มเติมทั้งกระบวนการและองค์ความรู้ ค่าเฉลี่ย 3.82

7. อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวิเคราะห์หลักพุทธศาสนาเพื่อการบริหารการศึกษาด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับสื่อมัลติมีเดียของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอัยยัด หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับที่ภพ เลาหไพบูลย์ (2542 : 14) ; พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2544 : 6) กล่าวว่า การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้เป็นการสอนที่เน้นกระบวนการแสวงหาความรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ค้นพบความจริงต่าง ๆ ด้วยตนเองให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงในการเรียนรู้เนื้อหาโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยวิณา ประชากุล และประสาธต์ เนื่องเฉลิม (2553 : 228) เห็นว่า ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมาย วิธีสืบเสาะหาความรู้จะเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของการเรียนผู้สอนมีบทบาท

ในการตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการทางความคิดหาเหตุผลจนค้นพบความรู้หรือแนวทางแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องด้วยตนเองแล้ว สรุปผลออกมาเป็นหลักการหรือวิธีการในการแก้ปัญหาและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ประโยชน์เช่นเดียวกับที่ Good (1973); Welch (1981 อ้างอิงใน ศศิธร เวียงวะลัย, 2556 : 146) เห็นได้ว่าการสืบเสาะเป็นกิจกรรมที่หลากหลายซึ่งประกอบด้วย การสังเกต การตั้งคำถาม การตรวจสอบหนังสือเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่น่าสนใจ การวางแผนการสืบค้นความพยายามในการค้นหาคำตอบให้พบด้วยตนเอง การใช้เครื่องมือ และอุปกรณ์ เช่น สื่อมัลติมีเดีย ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การแปลความหมาย ข้อมูล การเสนอคำตอบ ตลอดจนการถ่ายทอดเผยแพร่ผลการศึกษา

นอกจากนี้แล้วยังพบว่า บรรยากาศการเรียนการสอนก็เป็นปัจจัยสำคัญที่เอื้อให้ผู้เรียนอยากสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย ซึ่งผู้สอนและผู้เรียนต่างมีบทบาทในการสร้างบรรยากาศ ผู้สอนจะเป็นผู้ริเริ่มสร้างบรรยากาศ ผู้เรียนเป็นผู้ตอบสนองและเพิ่มสีสันให้กับบรรยากาศการเรียนการสอนให้เข้าไปในรูปแบบต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับที่อารี พันธมณี (2540 : 27-33) กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญในการทำให้เกิดบรรยากาศการเรียนการสอน คือ ผู้สอนและผู้เรียนต่างมีบทบาทในการสร้างบรรยากาศ ผู้สอนจะเป็นผู้ริเริ่มสร้างบรรยากาศ ผู้เรียนเป็นผู้ตอบสนอง และเพิ่มสีสันให้กับบรรยากาศการเรียนการสอนให้เข้าไปในรูปแบบต่าง ๆ กัน บรรยากาศการเรียนการสอนที่เป็นอิสระ ทำหาย ตื่นเต้น ปลอดภัยเป็นประชาธิปไตย ผู้สอนให้ความอบอุ่นทั้งทางกายและจิตใจ สร้างความรู้สึกไว้วางใจให้กับผู้เรียน ผู้เรียนได้รับความเข้าใจเป็นมิตร เอื้ออาทร ห่วงใย ตลอดจนให้ความดูแล ช่วยเหลือ จะทำให้ผู้เรียนมีความกล้าและอยากเรียนรู้มากขึ้น บรรยากาศการเรียนการสอนที่มีการยอมรับ มองเห็นคุณค่าในตัวผู้เรียน ผู้เรียนเป็นบุคคลสำคัญ มีคุณค่า และสามารถเรียนรู้ได้ ผู้สอนควรแสดงความรู้สึกการยอมรับผู้เรียนอย่างจริงใจ กระตุ้นผู้เรียนให้ยอมรับกันเอง และเชื่อมั่นว่าสามารถทำได้สำเร็จเช่นเดียวกับที่ Massialas and Cox. (1968 : 9 อ้างอิงใน กาญจนา ศิริมุสิกะ, 2543 : 58) เห็นว่า ห้องเรียนที่เป็นแบบสืบเสาะหาความรู้ ควรจะมีลักษณะดังนี้ 1) ห้องเรียนต้องเป็นประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ 2) ปัญหาที่น่าสนใจที่ จะขบคิดและสามารถตัดสินใจได้ผู้สอนมีบทบาทเพียงกระตุ้นให้กิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดี 3)ทุกคนในห้องเรียนต้องให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี บรรยากาศภายในห้องเรียนเป็นบรรยากาศที่โต้ตอบกันระหว่างผู้สอนกับนักศึกษา และนักศึกษากับนักศึกษา อย่างสร้างสรรค์ สมเหตุสมผล นักศึกษา รู้สึกอบอุ่นใจ ปลอดภัย ปราศจากการตำหนิ วิพากษ์ วิจารณ์ความคิด ไม่มีการตัดสินว่าถูกหรือผิดบรรยากาศที่ตื่นเต้น น่าสนใจ สนุกสนาน เพื่อให้การเรียนรู้เป็นแบบสร้างสรรค์และอิสระ นักศึกษาสนใจ กระตือรือร้น ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) ร่วมกับสื่อมัลติมีเดียเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์สถานการณ์หรือโจทย์ปัญหา ผู้สอนควรมีทักษะในการใช้คำถามที่ดี สามารถตั้งคำถามที่น่าสนใจและกระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิด ได้ร่วมมืออภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ค้นพบแนวทางในการแสวงหาคำตอบ

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

ผู้สอนต้องศึกษาบทบาทหน้าที่ในทุกขั้นตอนให้ชำนาญ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

ควรมีการศึกษาการจัดการเรียนการสอนโดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) ร่วมกับเทคนิคต่างๆ วิชาอื่นๆ

9. เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา ศิริมุสิกะ. (2543). **สังคมศึกษาการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. ปัตตานี : โรงเรียนสาธิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2545). **กระบวนการปฏิรูปเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ : การประเมินและการประกัน**. กรุงเทพมหานคร : วี ที ซี คอมมิวนิเคชั่น.
- พิมพ์นธ์ เดชะคุปต์. (2544). **การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ: แนวคิดวิธีและเทคนิค การสอน 1**. กรุงเทพมหานคร : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมนเนจเม้นท์.
- _____. (2545). **การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. กรุงเทพมหานคร : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป.
- ภพ เลหาไพบูลย์. (2542). **แนวการสอนวิทยาศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอชิป จิตตฤกษ์. (2554). **ทักษะแห่งอนาคตใหม่ : การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21 แปลจาก 21st Century Skills: Rethinking How Students Learn**. สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2561. จาก <http://openworlds.in.th/books/21st-century-skills/>
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2549). **นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้**. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสารคาม.
- วีณา ประชากุล และประสาธ เนืองเฉลิม. (2553). **รูปแบบการเรียนการสอน**. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศศิธร เวียงวะลัย. (2556). **การจัดการเรียนรู้ (Learning management)**. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2546). **การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มวิทยาศาสตร์ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพมหานคร : สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- อารี พันธุ์มณี. (2540). **ความคิดสร้างสรรค์กับการเรียนรู้**. กรุงเทพมหานคร : ต้นอ่อนแถมมี.

10. คำขอบคุณ

รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวิเคราะห์หลักพุทธศาสนาเพื่อการบริหารการศึกษาด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับสื่อมัลติมีเดียของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ดผู้วิจัยขออนุโมทนาขอบคุณ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่ให้ทุนวิจัยในครั้งนี้ ขออนุโมทนาขอบคุณ ดร.วิเชียร แสนมี ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้คำแนะนำและตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องทุกขั้นตอนของการวิจัย รวมทั้งตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย นอกจากนี้ผู้วิจัยขออนุโมทนากับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ชั้นปีที่ 1 ทุกรูป/คน ที่ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนรายวิชาการวิเคราะห์หลักพุทธศาสนาเพื่อการบริหารการศึกษาด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย เพื่อเป็นการพัฒนาการเรียนการสอนและสนับสนุนการทำวิจัยในครั้งนี้

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์แก่ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในรายวิชาการวิเคราะห์หลักพุทธศาสนาเพื่อการบริหารการศึกษา ตลอดจนเป็นประโยชน์ในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ต่อไป